

Nemčija. — Sporočali smo zadnjič o nejedinstvu, ki vlada v Nemčiji glede proslavljenja 80letnice Bismarckove dne 1. aprila. Na edni strani nepopisno navdušenje za Bismarcka, na drugi pa neodjenljivo še večje in mnogoštevilnejše nasprotstvo. Minolo soboto je nemški državni zbor zavrgel s precejšnjo večino predlog, da naj se čestita Bismarcku k njegovi 80letnici. Torej celo zastop, katerega je Bismarck ustvaril, mu je nasproten in se ne bo udeležil njegovega slavlja. Preznačilno pač za Nemčijo. Jasno torej, koliko nasprotnikov ima Bismarck. Da je pa to nasprotstvo utemeljeno, ni dvoma. Ker se je zavrgel omenjeni predlog, nastal je grozen krik med prijatelji Bismarckovi. Očita se državnemu zboru nehvaležnost in Bog si ga vedi kaj. Državnozborni predsednik in eden podpredsednik sta odstopila in cesar sam je Bismarcku v posebnem telegramu izrazil svojo nevoljo vsled postopanja večine državnega zbora. Krona in ljudsko zastopstvo sta si torej glede proslave Bismarckove v odločnem nasprotstvu. Ko bi nemška vlada upala, da bi z razpustitvijo državnega zbora kaj opravila in z novimi volitvami pridobila več zastopnikov za svoje intencije, bi brezdvomno razpustila državni zbor in razpisala nove volitve. Ker se boji pa ravno nasprotnega, brezdvomno tega ne bo storila. Z novimi volitvami bi namreč ravno nasprotniki vlade — socialisti zopet kaj pridobili.

Francija. — Novi republikanski predsednik francoski Feliks Faure kaže svoje največje zanimanje za vse državne zadeve. Višjemu vojnemu svetu predseduje navadno le vojni minister. Ker pa je republikanskemu predsedniku s posebnim zakonom dana pravica, da razprave višjega vojnega sveta lahko sam vodi, odločil se je predsednik Faure obravnavam višjega vojnega sveta, če se bo šlo za splošne državne zadeve, sam predsedovati. Tega prejšnji predsedniki niso storili. Tudi se je predsednik odločil, da hoče velikim vojaškim vajam po več dni prisustvovati in ne le za en dan si ogledati vso vojaštvo, kakor so delali navadno republikanski predsedniki kot vrhovni poveljniki vojske.

Belgija. — V Belgiji še ni uvedena splošna vojaška dolžnost. Vsak premožnejši se lahko odkupi te dolžnosti, čemur je ta posledica, da vojake služijo le revnejši ljudje, kmetje in delavci. Jasno je torej, da socialistiški duh preveva tudi vojsko. V zadnjem ministerskem svetu je vojni minister general Bressine poudarjal, da socializem močno preveva vojsko in je izrazil dvom, da bi vojska, kakor je sedaj sestavljena, višila v slučajih notranjih nemirov svojo dolžnost. Zahteval je, da naj se čim prej uvede občna vojaška dolžnost. Ministrova izjava je vzbudila veliko senzacijo.

Azija. — O japonsko-kitajski vojski se poročajo razne stvari. Rusija je baje z Kitajsko sklenila tajno zvezo. Rusija bo v slučajih, če Japonska stavi preostre mirovne pogoje, napram Kitajski to podpirala. Da se bo Japonska vsakemu koraku od strani Rusije odločno uprla, je umevno. Sploh se sodi, da kitajsko-japonska vojska glede evropskih koristi še le preide v zanimiv stadij. — Kitajsko-japonska vojska je prevelikega kulturnega pomena za Kitajsko, ki se je vsled velikih izgub prepričala o slabi organizaciji svoje vojske, o pomankljivi upravi in nedostatnih prometnih zvezah. Brezdvomno bo Kitajska z naprejem skušala v vsem tem evropsko kulturo posnemati in ne bo več trdovratno ostala pri svojih navadah. Posebno gradenje železnic se bode moralo svobodneje vršiti. — Vspeh mirovnih pogajanj v Simonoseki je dvomljiv. Japonska vojaška stranka, ki ima sedaj prvo besedo v politiki, je za nadaljevanje vojske do popolnega poraza Kitajcev. Tudi parlament je za to. — Kitajskega pooblaščenca Li-Hung-Čanga, ki se mudi v Simonoseki glede mirovnih pogajanj, je na ulici napal neki fanatični 24letni Japonec in nanj ustrelil ter ga lahko ranil na obrazu. Vsa Japonska odločno obsoja ta atentat. Li-Hung-Čang je baje vse upanje zgubil, da bi se mirovna pogajanja ugodno završila. — Japonci so minole dni napali Pescadores otoke, a so njih napad Kitajci odbili.

Obrtnija.

Umetno staranje lesa.

Z umetno kombinacijo, z bistro hipotezo ali s srečnim slučajem se je že pojasnila marsikaka stvar v prirodi. Posebno se da po umetnem kemičnem potu marsikaj hitreje doseči, nego bi stvar pustili naravni pot. Vsaj smo že danes prišli do tega, da še moremo rast rastlin pospešiti ali pa zadržavati. Nekaj podobnega je tudi v nastopnem načinu staranja lesa. Znano je, da so cenjene stare gosli, posebno take, katere so narejene v delarnicah Amatijevi, Stradivarijevi in Storinerjevi itd., ali na katere je igral dalje kak slavní umetnik. Godci so že imeli tako rekoč prazno vero, da je v taci instrumentih občutka polna duša, katera izliva veselje in žalost v milih akordih. Čudili so se občno, da taka godala imajo polnejši, mehkejši in plemenitejši zvok, kakor godala današnjega časa. Dolgo so si ubijali glave, kako se je dosegla dobrina teh starih godal. Da bi jih posnemali, ali slučajno prišli tajnosti na sled, so lesove zakopavali, obešali na zrak in da še celo v dimnik; koliko se je že pisalo o tem, kako je ta ali oni odkril tajnost Amatijevo. Pokazalo se je pa, da je bila rešitev stare uganke lažja, nego se je pričakovalo. Dobrino starih instrumentov je napravil jedino čas. Ker pa dandanes ljudje še manj hočejo čakati, je bila naloga v tem, da to, kar je storila priroda v stoletjih, doseči v nekoliko dneh. Ko je znanost dognala, da je potrebno pred vsem le les dobro izsušiti, in odpraviti vse smolnate in olnate snovi, da se doseže najvišji zmožnost za tresenje, to je resanance pri godbi, je tehnika že rešila to nalogo, ki ni družega, kot umetno staranje lesa. Dotični les se zloži v velik železen kotel, tako, da se posamični kosi ne dotikajo, da pridejo s plini dobro v dotiko, in dvanajst ur se prepuste vplivanju vročega, nekega zraka. Tako se odpravi poslednja vlaga iz lesa. Sedaj se kotel zapre, zrak z zračno sesalko iz njega odpravi in napolni s kislikom, kateri se z električnimi iskrami ozonuje. V ta namen sta dve železni žici napeljane po steklenih cevih v kotel, in končujeta se v platinasti osti, mej katerima vedno švigajo električne iskre. Z močnim vplivanjem ozona se v poldne doseže, kar priroda dovrši v stoletjih, to je odstranijo se smolnati deli iz lesa. Tako pripravljajo les za godala s strunami in za klavirje, da se doseže poln lep glas. Sicer pa poslednji čas z ozonom tudi spirit čiste in skušajo celo kože strojiti.

Obrtnijske raznoterosti.

Luženje lesa. Če se raztopljini 50 gr. umetnega alizarina pridene liter vode in nekaj kaplic salmijakovca ter potem les namaže s to tekočino, postane hrastov, jelkov in javorjev les rudeč, ako se je poprej že bil namazal z raztopljino goluna in žveplenokisle ilovice, rujav pa če se je poprej bil namočil s kromovim galunom. Če se pa rabi žvepleno rujavi mangan

mesto galuna postane hrastov les temnovijolčastorjav in javorjev orehovo rujav.

Barva za bakreno streho. Bakrena streha naj se barva z mesjo iz enakih delov po teži beneškega rudečila, svinčenega rudečila in lanenega olja. Dobro je, če se, predno se streha krije, pločevina tudi na spodnji strani pobarva.

Zveza dimnikarskih zadrug. Dne 25. t. m. je bil na Dunaji shod zastopnikov raznih avstrijskih dimnikarskih zadrug. Sklenili so, da osnujejo zvezo dimnikarskih zadrug.

Sušenje mokrih zidov. Od zidu se ostrže omet in potem se pa v zid vdolajo kanali, katerih velikost so ravno po potrebi. Ti kanali se pokrijejo s tanko opeko in potem zid zopet omeče. Kanali ostanejo zgoraj in spodaj v zvezi z vnanjim zrakom, da vedno po njih kroži. Zid je potem suh.

Kmetijstvo.

Gospodarska borba Ogerske proti Avstriji.

Ogri na vse mogoče načine skušajo oslabiti drugo državno polovico, da se le sami okoristijo, dasi k skupnim državnim stroškom donajajo jedva tretjino. Nasprotno so pa jako občutni, ako se kaj stori od naše strani proti njim. Po sklenjeni pogodbi mej nami in Ogersko ne sme mej Avstrijo in Ogersko biti nobene carine. Carine naravnost Ogri ne pobirajo, a znajo se drugače pomagati, da zabranjujejo uvoz avstrijskim izdelkom in pridelkom na Ogersko.

Na železnicah so nastavili tako neugodne tarife za blago, ki se uvaža iz tostranske državne polovice na Ogersko, da ti tarifi skoro huje tlačijo avstrijski izvoz nego bi varstvena carina. Pri sklepanji carinskih pogodb mora za vsako ugodnost, ki jo kdo dobi, dovoliti drugi stranki primerno protiugodnost. Pri železniških tarifih tega ni.

Za blago, ki se privaža po cestah, se pa pobira nenavadna visoka mitnina in se tako zopet delajo največje ovire našemu blagu na Ogerskem. V naši državni polovici pa nimamo skoro nič mitnic ali je na njih mitnino razmeroma majhna in poleg tega ni tako uravnana, da bi v prvi vrsti zadevala tuje izdelke in pridelke.

V kranjskem deželnem zboru so se slišale pritožbe o konkurenci ogerskih parnih mlinov, še bolj jo čutijo na Češkem in Moravskem. Cvetočna mlinarska industrija v tostranskih deželah je jela propadati vsled ogerske konkurence. Od kod pa prihaja ta konkurenca? Nikakor ne od ugodnih gospodarskih razmer na Ogerskem, temveč le od umetnega pospeševanja mlinarske obrti. Na ogerskem veliki parni mlini jedva plačujejo kak davek, kajti dobivajo posebne državne podpore za izvoz svojih pridelkov. Jednako se podpira druga industrija na Ogerskem. Z državnimi denarji se hoče Ogerska v gospodarskem oziru osamosvojiti od Avstrije in poleg tega celo s svojimi izdelki in pridelki poplaviti naša trgovišča.

Če češke in moravske tovarne še dosedaj toliko ne čutijo tega pritiska, je pripisovati le temu, da Madjari

nimajo nadarjenosti za veliko obrt, in se poleg tega ne odlikujejo s posebno marljivostjo. Toda stvar se utegne premeniti. Za vodstvo podjetij dobe tujce, trgovske stvari pa vzemo v roko židje, ki so pa tudi na Ogerskem ravno tako premeteni kakor drugod. Seveda jedna stvar precej ovira razvoj narodnega gospodarstva na Ogerskem, velike sleparije namreč. Poneverjenja pri denarnih industrijskih zavodih so na dnevnem redu in seveda zatorej ogerska podjetja nimajo velicega kredita. Jedva je kaka dežela na svetu, kjer bi se toliko poneverilo in goljufavalo kot na Ogerskem. Seveda to le nekoliko ovira razvoj industrije, a preprečuje ga ne.

Tudi izvoz v druge dežele ovira tostranski državni polovici Ogerska, da tako njenim izdelkom in pridelkom dobiva širše trgovišče. Uvela je za blago, ki se prevaža preko Ogerske davek. Avstrijska podonavska družba je tako hudo prizadeta s tem davkom, da bi brez državne podpore ne mogla obstati, ko se jej je še v Budimpešti z državno pomočjo osnovala podobna konkurenčna družba. Vsi ugovori avstrijske vlade, da je to le prikrita vpeljava carine, niso nič pomagale.

Nasprotno je pa Ogerska jako občutljiva za vse, kar se ukrene njej v kvar v naši državni polovici. Tirolska ima že od 1804. leta pravico nakladati naklado na žito vpeljano iz družih dežel. Sprva se je ta naklada porabljala za brambo dežele, sedaj se pa za deželne potrebe sploh. Ta naklada donaja Tirolski 420.000 gld. na leto. Ogerska vlada je sedaj nakrat jela nakladi ugovarjati, češ, da je to nasproti carinski in trgovski pogodbi z Ogersko, po kateri se ne sme nobena carina nakladati na pridelke ali izdelke druge državne polovice. Čudno je res, da Ogri še le po tolikih letih, od kar imamo dualizem pridejo na to, da je ta davek nepostaven. V resnici pa ni to nikaka carina, temveč le notranji davek, za katere pa v pogodbi ni drugzega določeno, kakor da se mora jednako postopati z ogerskimi pridelki in izdelki, kakor z avstrijskimi. Tako se pa tudi faktično ravna, ker se od žita, ki se iz avstrijskih kronovin vozi na Tirolsko, tudi ta davek pobira. Za Tirolsko bi bil hud udarec, ko bi se ta davek odpravil. Ne bilo bi mu lahko najti nadomestila.

Letos se je v štajarskem deželnem zboru razgovarjalo o pritisku Ogerske v gospodarskem oziru na avstrijske dežele. Nekateri poslanci so priporočali, da se bi na uvažane ogerske pridelke in izdelke kar naložil kak deželni davek. Seve kaj tacega bi pa pač vlada ne privolila, ker bi bilo proti sklenjeni pogodbi. Pač se bi pa lahko napravile mitnice, kakor jih ima Ogerska in se postopalo po njenem receptu. Tudi z železniškimi tarifami bi se dalo kaj doseči. Sploh bi bilo treba, da naša državna polovica se odločno upre takemu ogerskemu postopanju in odgovori s primernimi protinaredbami. Dobro bi bilo, da bi se zastopniki tistih dežel, katere so prizadete v tej stvari, se sporazumeli mej seboj, kako je braniti domače koristi proti Ogerski. Pred vsem pa ni treba imeti nobenega ozira, kakor ga Ogri nimajo, treba jim